

4de VERGADERING — 23 NOVEMBER 1903.

Mededeeling van ingekomen stukken. — Verslag over geloofsbrieven uitgebracht.

4de VERGADERING.

VERGADERING VAN MAANDAG 23 NOVEMBER 1903.

(GEOPEND TE 8 $\frac{1}{2}$ UUR DES AVONDS.)

Ingekomen: 1°. bericht van aanbieding van het Adres van Antwoord op de Troonrede aan H. M. de Koningin; 2°. kennisgeving van de benoeming van den heer mr. J. Sickenga tot kantonrechter te Leeuwarden; 3°. geloofsbrief van den heer Sickenga. Benoeming eener Commissie van onderzoek; rapport der Commissie; toelating van dien heer; 4°. berichten van afwezige leden; 5°. kennisgeving van het overlijden van jhr. mr. J. W. M. Schorer; brief van rouwbeklag; 6°. Regeeringsbescheiden; 7°. boekwerken; 8°. verzoekschriften; 9°. afdruk van een adres; 10°. wetsontwerpen.

Voorzitter: de heer Schimmelpenninck van der Oije.

Tegenwoordig, met den Voorzitter, 29 leden, te weten de heeren:

van den Biesen, Godin de Beaufort, Gleichman, Hovy, van Zinnicq Bergman, Reckers, Welt, Breebaart, van Velzen, Rahusen, Havelaar, van Pallandt van Waardenburg en Nee-rijnen, van Berckel, Nijsingh, Stork, van Roijen, Dojes, Prinzen, Bevers, Michiels van Kessenich, Laan, van der Does de Willebois, s' Jacob, van Boneval Faure, van Welderen Rengers, Bultman, Vlieland Hein en Sickenga,

en de heer Minister van Oorlog.

De notulen van het verhandelde in de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

De Voorzitter deelt mede:

A. dat de Commissie, belast geweest met de aanbieding van het Adres van Antwoord op de Troonrede, met de gebruikelijke eerbewijzen ten Paleize is ontvangen en van Hare Majesteit een wederantwoord is ontvangen, dat reeds gedrukt aan de leden is medegedeeld.

B. dat zijn ingekomen:

1°. de volgende brief:

„Wolvega, 9 November 1903.

Hoogedelgestrenge Heer!

Hiermede heb ik de eer Uw H.edgestr. te berichten, dat ik, bij Koninklijk besluit van 4 November 1903 n°. 16 benoemd

Handelingen der Staten-Generaal. — 1903—1904. — I.

tot kantonrechter te Leeuwarden, die benoeming heb aangenomen en mitsdien heb opgehouden lid der Eerste Kamer der Staten-Generaal te zijn.

Met hoogachting heb ik de eer te zijn:

Uwe Hoogedelgestr. dienstwillige dienaar,

mr. J. SICKENGA."

Deze brief wordt voor kennisgeving aangenomen;

2°. de geloofsbrief en verdere stukken van den heer mr. J. Sickenga.

Deze stukken worden gesteld in handen eener Commissie; tot leden der Commissie worden door den Voorzitter benoemd de heeren 's Jacob, Havelaar en Bevers.

De vergadering wordt geschorst en daarna hervat.

De heer 's Jacob brengt het volgende verslag uit:

Uw Commissie, in wier handen is gesteld de geloofsbrief van den heer mr. J. Sickenga, heeft de eer het volgende verslag uit te brengen:

De heer Sickenga heeft overgelegd:

1°. een uittreksel uit de notulen der Staten-vergadering van Friesland van 17 November 1903, waaruit blijkt, dat hij met volstreekte meerderheid van stemmen is gekozen tot lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, ter vervulling van de vacature, ontstaan door dat hij, tijdens hij lid der Kamer was, zijn benoeming tot kantonrechter te Leeuwarden heeft aangenomen;

2°. een uittreksel, voor zooveel zijn persoon betreft, uit de den 28sten Mei 1903 gesloten lijst der hoogstaangeslagenen in de provincie Friesland, waarop onder n°. 168 voorkomt mr. Jacob Sickenga, geboren 6 September 1845;

3°. een door hem zelf onder dagteekening van 19 November 1903 afgegeven verklaring, dat hij bekleedt de volgende openbare betrekkingen:

het lidmaatschap van den raad van beroep voor de personeele belasting in het district Heerenveen;

het lidmaatschap der Staatscommissie voor de gemeentefinanciën,

terwijl hij is benoemd tot kantonrechter te Leeuwarden en die benoeming heeft aangenomen.

Op grond van het medegedeelde stelt uw Commissie voor, den heer Sickenga als lid der Kamer toe te laten, zoodra zal zijn gebleken, dat hij de bij art. 91 juncto art. 87 der Grondwet gevorderde eeden (beloften en verklaring) heeft afgelegd.

De Kamer vereenigt zich met de voorgestelde conclusie;

3°. Koninklijk besluit, houdende machtiging aan den Voorzitter der Eerste Kamer der Staten-Generaal om het nieuw benoemde lid, den heer mr. J. Sickenga, de bij de Grondwet voorgeschreven eeden (beloften en verklaring) af te nemen.

Dit besluit wordt voor kennisgeving aangenomen;

De Voorzitter: De heer Sickenga is in het gebouw der Kamer aanwezig. Ik noodig den heer griffier uit den heer Sickenga binnen te leiden.

De heer Sickenga, door den griffier binnengeleid, legt in handen van den Voorzitter de bij de Grondwet voorgeschreven eeden af.

De Voorzitter: Ik wensch den heer Sickenga geluk met zijn benoeming en verzoek hem in ons midden plaats te willen nemen.

De heer Sickenga zal behooren tot de derde afdeeling.

4°. berichten van leden, die verhinderd zijn de vergadering bij te wonen: van den heer Havelaar door bijzondere omstandigheden, in de vergadering van 17 September jl. (ingekomen na afloop der vergadering van dien dag); van de heeren Brouwer

4de VERGADERING. — 23 NOVEMBER 1903.

Mededeeling van ingekomen stukken.

en van Alphen; van de heeren de Jong en Merkelbach ook morgen; van den heer Regout, wegens het verblijf in het buitenland; van den heer van Lier, ten gevolge van plotselinge ongesteldheid; van den heer Fennema, deze week wegens ambtsbezigheden; van de heeren Cremers en Sassen wegens ongesteldheid.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen;

5°. de volgende brief:

„s Gravenhage, 2 October 1903.

Aan

den Heer Voorzitter van de Eerste
Kamer der Staten-Generaal.

Bij dezen vervul ik den treurigen plicht u mededeeling te doen van het overlijden op 1 October 1903 van onzen dierbaren vader en behuwdvader, jhr. mr. Johan Willem Meinard Schorer, vice-president van den Raad van State.

Overtuigd van uwe deelneming,

Uit aller naam,

J. W. SCHORER."

De Voorzitter: Ik wensch aan de Kamer mede te deelen, dat in antwoord op dit bericht van overlijden van dien verdienstelijken Staatsman en eersten Staatsambtenaar namens de Kamer de volgende brief van rouwbeklag is verzonden:

„Hoogwelgeboren Heer,

Met oprecht leedwezen ontving ik de mededeeling van het overlijden van uwen dierbaren vader jhr. mr. Johan Willem Meinard Schorer, vice-president van den Raad van State.

Met de uitnemende gaven van hoofd en hart die hem geschonken waren, heeft hij het vaderland en het Huis van Oranje gedurende vele jaren in hooge betrekkingen met ijver, toewijding en groote bekwaamheid mogen dienen. Door zijn welwillende minzaamheid verwierf hij zich de eerbiedige toegenegenheid van allen die met hem in aanraking kwamen.

Is zijn heengaan een onherstelbaar verlies voor zijn naaste betrekkingen, ook de Eerste Kamer der Staten-Generaal gevoelt welk groot verlies onze geëerbiedigde Koningin en het geheele land getroffen heeft.

De bede uitende dat de Almachtige God u kracht schenke om uw zwaar verlies te dragen, heb ik de eer u de verzekering te geven van de deelneming der Kamer in uw smart.

SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE,
Voorzitter.

den HoogWelgeboren Heer
jhr. mr. J. W. SCHORER, te 's Gravenhage."

6°. de volgende Regeeringsbescheiden, ingezonden bij missives:

drie, van het Departement van Binnenlandsche zaken, ten geleide van:

de Verslagen van de Kamers van arbeid over 1902;

de Verslagen van den toestand der provinciën over 1902;

de gedrukte notulen van het verhandelde in de zomervergadering van de Staten der verschillende provinciën in 1903, enz.

van het Departement van Marine, ten geleide van het Nieuwe Reglement voor het Koninklijk Instituut voor de Marine te Willemsoord.

zes, van het Departement van Financiën;

twee, ten geleide van:

de Statistiek van het Koninkrijk der Nederlanden. Bescheiden betreffende de geldmiddelen XXVIIIste stuk, 1ste gedeelte;

de Statistiek van den in-, uit- en doorvoer van het Koninkrijk over 1902, 2de gedeelte.

en vier, houdende mededeeling van de inzending aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal van:

het Verslag der Algemeene Rekenkamer over 1902;

de Rekening van ontvangsten en uitgaven, wegens het Fonds, voortspruitende uit koopprijzen van domeinen, over 1901;

als voren wegens het Pensioenfonds voor weduwen en wezen van burgerlijke ambtenaren, over 1901;

als voren aangaande den toestand der bij de wetten van 20 Augustus 1859 (*Staatsblad* n°. 95) en 14 November 1879 (*Staatsblad* n°. 197) bedoelde fondsen, stichtingen en kapitalen, over 1902;

van het Departement van Oorlog, ten geleide van de vijfde aflevering van deel XXVII der Verslagen, Rapporten en Memoriën omtrent militaire onderwerpen;

negen, van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, ten geleide van:

het Verslag van den Staat der Nederlandsche zeevisscherijen over 1902;

het advies der Staatscommissie van Enquête omtrent het spoorwegpersoneel, d.d. 20 Juli 1903;

het herziene blad Medemblik II der waterstaatskaart van Nederland;

een uittreksel uit het Verslag van den hoofdingenieur voor het stoomwezen over 1902;

het Verslag der openbare werken over 1902;

het Verslag van den Raad van Toezicht op de Spoorwegdiensten over 1902;

het Verslag betreffende den dienst der Rijkspostspaarbank over 1902;

de verzameling van Verslagen, betreffende de vanwege het Rijk gesubsidieerde proefvelden, het landbouwonderwijs, enz. 1902—1903, 1ste stuk;

een overdruk uit de *Nederlandsche Staatscourant*, bevattende het overzicht van den oogst van 15 October 1903.

acht, van het Departement van Koloniën, ten geleide van:

Algemeen Verslag der Protestantsche Kerken in Nederlandsch-Indië, 1901;

„Het Gajoland en zijne bewoners", door dr. C. Snouck Hurgronje;

Verslag der exploitatie van den Staatsspoorweg ter Sumatra's Westkust en van de Ombilin-kolenvelden over 1902;

twee rapporten van den hoogleeraar dr. T. A. T. C. Went, betreffende de rietsuikerindustrie in West-Indië en de ziekteverschijnselen van de cacaoplant in Suriname;

Statistiek van den Handel, de Scheepvaart en de In- en Uitvoerrechten in Nederlandsch-Indië over het jaar 1902;

Voorloopige kaart van de landschappen, uitmakende de Padé-streek ter Noord- en Oostkust van Atjeh, op de schaal van 1:40 000;

Verslag der Billitonmaatschappij over 1902 1903;

Verslagen van de Algemeene Rekenkamers in Nederland en Nederlandsch-Indië over 1902.

Deze missives worden voor kennisgeving aangenomen; de drukwerken zullen in de bibliotheek der Kamer geplaatst of op de griffie nedergelegd worden.

7°. de volgende boekwerken:

Geneeskundig Jaarverslag betreffende den gezondheidstoestand bij de Kon. Ned. Marine gedurende 1902;

Handelingen der Nederlandsche Juristen-vereeniging 1903. II.;

Handelingen der buitengewone vergadering en van de 88ste

4de VERGADERING. — 23 NOVEMBER 1903.

Mededeeling van ingekomen stukken.

gewone vergadering van de Alg. Synode der Ned. Hervormde Kerk ten jare 1903, met bijlagen;

Algemeen Verslag wegens het Instituut voor doofstommen te Groningen over 1902;

Bijdragen tot de Statistiek van Nederland. Nieuwe volgreeks XXXI. Kiezers-statistiek benevens aanvulling der Verkiezings-statistiek voor de Staten-Generaal en voor den gemeenteraad in 1903;

Statistisch Jaarboek der gemeente Amsterdam, 7de jaargang 1901 en 1902, 1ste helft;

Statistiek der bevolking van Amsterdam en eenige voornamen steden der wereld in 1902;

Verslag der Vereeniging ter bevordering van het ambachts-onderwijs in Drenthe 1902—1903;

Levensbericht van I. D. Fransen van de Putte, door N. G. Pierson;

Bevolkingsleer en Gezinsbeperking, door dr. J. Hooykaas;

Moet de werkman Nieuw-Malthusiaan worden?, door dr. H. Pinkhof;

De Kinderwetten en de Christelijke Philanthropie. Verslag der eerste openbare vergadering van den Centraal-bond van Christelijk-philanthropische inrichtingen in Nederland;

Algemeen Verslag der Protestantsche Kerken in Ned. Indië over 1901;

Verslag der Nederlandsch-Indische Tramweg-maatschappij, 1902—1903;

Tropisch Nederland. Studiën en beschouwingen, en Bestuur van Oost-Indië. Studiën en beschouwingen, door Boeka (P. C. C. Hansen jr.);

Een landbouwdepartement in Indië, door J. S. van Braam, houtvester;

Vi coactus.

Deze drukwerken zullen worden geplaatst in de boekery der Kamer;

8. de volgende verzoekschriften:

een, van den raad der gemeente Delfzijl, betreffende de verbetering van de haven te Delfzijl;

een, van de Kamer van koophandel en fabrieken te Delfzijl, als voren;

een, van de Vereeniging van handelaren, te Groningen, als voren;

een, van de Kamer van koophandel en fabrieken te Assen, als voren;

een, van de Kamer van koophandel en fabrieken te Hoogezand en Sappemeer, als voren;

een, van burgemeester en wethouders der gemeente Dordrecht, betreffende de verbetering van den waterweg van Dordrecht naar zee.

Deze adressen zullen worden gezonden aan de Commissie voor de Verzoekschriften;

een van J. de Bruin, te 's Gravenhage, van niet te omschrijven strekking;

een van O. M. J. den Hartigh, te 's Gravenhage, in verband met zijn voornemen om een huwelijk aan te gaan.

Deze adressen worden, als zijnde ongezegeld, ter zijde gelegd;

9. een afdruk van een adres van het hoofdbestuur der Nederlandsche maatschappij tot bevordering der geneeskunst, aan Zijn Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken in zake het doctoraat in de geneeskunde.

Dit stuk wordt ter griffie nedergelegd ter inzage van de leden;

10. de volgende door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangenomen wetsontwerpen:

verlenging en wijziging van het aan de Nederlandsche Bank verleende oetroot (16);

intrekking van de muntbiljetten (16);

wijziging van de gemeentewet (7);

aanleg, exploitatie en gebruik van telegraphen en telefonen (6);

nadere bepalingen betreffende de mijnontginning, met wijziging der wet van 21 April 1810 (*Bulletin des Lois* n°. 285) (11);

wijziging van de wet van 2 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 124), tot herziening van de belastbare opbrengst der gebouwde eigendommen (8);

wijziging en verhooging van het VIIde hoofdstuk B der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1903 (8);

aanvulling en verhooging van het IVde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1903 (56);

beschikbaarstelling van gelden, wegens door het Departement van Oorlog gedane verstrekkingen, voor den dienst van 1903 (32);

aanvulling en wijziging van eenige bepalingen der Militiewet 1901 (*Staatsblad* 1901 n°. 212), aangevuld bij de wet van 20 Juni 1902 (*Staatsblad* n°. 119) (57);

wijziging van de grens tusschen de gemeenten Rotterdam en Hillegersberg (31);

wijziging van de grens tusschen de gemeenten Schoterland, Weststellingwerf en Ooststellingwerf (35);

toekening van een subsidie uit 's Rijks schatkist ten behoeve van de droogmaking van plassen onder Reeuwijk en Sluipwijk (30);

verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van een spoorweg van Middelburg naar Domburg met een zijtak van Koudekerke naar Vlissingen (33);

verklaring van het algemeen nut der onteigening voor de uitbreiding van het station Haarlem en de uitvoering van daarmede in verband staande werken (35).

Deze wetsontwerpen zullen naar de afdeelingen worden verzonden.

De **Voorzitter** benoemt tot lid der Commissie voor de verzoekschriften den heer mr. J. Sickenga.

De vergadering wordt verdaagd tot Donderdagmorgen te 11 uren.

De vergadering wordt gesloten.

NADER GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET betreffende aanleg, exploitatie en gebruik van telegraphen en telefonen. (6)

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben dat het wenscheijk is de aanleg, de exploitatie en het gebruik van telegraphen en telefonen nader bij de wet te regelen:

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze: